

BIZTONSÁGI ADATLAP

készült az 1907/2006/EK és a 453/2010/EU rendelet szerint

1. szakasz: Az anyag/készítmény és a vállalat/vállalkozás azonosítása

1.1. Termékazonosító: ROUTE[®] levéltrágya

1.2. Azonosított felhasználás: folyékony műtrágya mikronutriensekkel

1.3. A gyártó, forgalmazó, a biztonsági adatlap szállítójának adatai:

Gyártó: **De Sangosse Ltd**

Hillside Mill Quarry Lane, Swaffham Bulbeck, Cambridge CB5 0LU, Egyesült Királyság
telefon: +44 1223 811215 fax: +44 1223 810020
honlap: www.desangosse.co.uk

Forgalmazó, biztonsági adatlap szállítója: **Kwizda Agro Hungary Kft.**

1138 Budapest, Váci út 135 – 139. C. épület II. emelet
telefon: +36 1 224 7305 fax: +36 1 212 0873
honlap: www.kwizda.hu

1.4. A biztonsági adatlapért felelős személy elérhetősége: kwizda@kwizda.hu

1.5. Sürgősségi telefon: Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat (ETTSZ): 06 1 476 6464
Éjjel-nappal elérhető ingyenes telefonszám: 06 80 20 11 99

2. szakasz: A veszély meghatározása

2.1. A keverék osztályozása: a gyártó és a vonatkozó uniós szabályozások (67/548/EGK és a 1999/45/EK (DPD) irányelvek a 1272/2008/EK (CLP), valamint a 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet és módosításai szerint **a termék veszélyes keverék.**

Osztályozás a DPD szerint: Xn: R 22; Xi: R 36/37/38; N: R 50/53

Osztályozás a CLP szerint: GHS05, GHS07, GHS09;

Acute Tox. 4: H302; Eye Dam. 1: H318; Skin Irrit. 2: H315; STOT SE 3: H335; Aquatic Chronic 1: H410

2.2. Címkézési elemek

Az emberi egészség és a környezetre veszélyeztetésének elkerülése érdekében be kell tartani a használati utasítás előírásait

2.2.1. Címkézés a CLP szerint, 2015. május 31-ig választható, utána kötelező:

	Figyelmeztetés: VESZÉLY
	Veszélyre/kockázatra utaló H-mondatok: H302: Lenyelve ártalmas. H315: Bőrirritáló hatású. H318: Súlyos szemkárosodást okoz. H335: Légúti irritációt okozhat. H410: Nagyon mérgező a vízi élővilágra, hosszan tartó károsodást okozhat
	Óvintézkedésre vonatkozó P-mondatok: P280: Védőkesztyű/védőruha/szemvédő/arcvédő használata kötelező P301+310: LENYELÉS ESETÉN: Azonnal forduljon TOXIKOLÓGIAI KÖZPONTHOZ vagy orvoshoz P304+P340: BELÉGZÉS ESETÉN: az érintett személy friss levegőre kell vinni és olyan nyugalmi testhelyzetbe kell helyezni, hogy könnyen tudjon lélegezni. P305+351+338: SZEMBE KERÜLÉS ESETÉN: Óvatos öblítés vízzel több percen keresztül. Adott esetben a kontaktlencsék eltávolítása, ha könnyen megoldható. Az öblítés folytatása. P308+P310: EXPOZÍCIÓ VAGY ANNAK GYANÚJA ESETÉN: azonnal forduljon TOXIKOLÓGIAI KÖZPONTHOZ vagy orvoshoz. P312: Rosszullét esetén forduljon TOXIKOLÓGIAI KÖZPONTHOZ vagy orvoshoz.

2.2.2. Címkézési elemek DPD szerint, 2015. május 31-ig használható:

 Xn Ártalmas N Környezeti veszély	A keverék veszélyeire/kockázataira utaló R- mondatok: R 22 Lenyelve ártalmas R 36/37/38 Szem- és bőrizgató hatású, izgatja a légutakat R 50/53 Nagyon mérgező a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
	A keverék biztonságos használatára utaló S-mondatok: S 23 A keletkező permetet nem szabad belélegezni S 26 Ha szembe jut, bő vízzel azonnal ki kell mosni és orvoshoz kell fordulni S 27/28 Ha az anyag a bőrre jut, a szennyezett ruhát rögtön le kell vetni és a bőrt kellő mennyiségű vízzel azonnal le kell mosni S 36/37/39 Megfelelő védőruházatot, védőkesztyűt és szem-/arcvédőt kell viselni S 57 A környezetszennyeződés elkerülésére megfelelő edényzetet kell használni S 60 Az anyagot és/vagy edényzetét veszélyes hulladékként kell ártalmatlanítani.

2.3. Egyéb veszély

PBT-értékelés: nem tekinthető PBT anyagnak.

3. szakasz: Összetétel, vagy az összetevőkre vonatkozó adatok

Veszélyes összetevők	Konc.	DSD ¹ : veszélyjel, R-mondat CLP ² : osztály, kategória, H-mondat
Cink-ammónium-acetát CAS-szám: 24846-92-2 EU-szám: 246-492-2	50 – 70%	DSD: Xn: R 22; Xi: R 36/38; N: R 50/53 CLP: Acute Tox. 4: H302; Skin Irrit. 2: H315; Eye Irrit. 2: H319; Aquatic Chronic 1: H410
Ammónium-acetát CAS-szám: 631-61-8 EU-szám: 211-162-9	10 – 30%	DSD: Xi: R 36/37/38 CLP: Skin Irrit. 2: H315; Eye Irrit. 2: H319; STOT SE 3: H335
Alkil(C ₁₂₋₁₄)-poliglükózid CAS-szám: 68515-73-1 EU-szám: nincs	1 – 10%	DSD: Xi: R 41 CLP: Eye Dam. 1: H318

A termék keverék, egyéb veszélyes komponensek jelenlétét a gyártó nem jelzi, azaz a termék egyéb összetevői nem tekinthetők a hatályos jogszabályok szerint veszélyes anyagnak, vagy koncentrációjuk a készítményben nem éri el azt a mértéket, amely fölött jelenlétüket az adatlapon fel kell tüntetni, vagy a veszélyesség szerinti besorolásnál figyelembe kell venni.

A veszélyjelek és az R- és H-mondatok a tiszta komponensekre vonatkoznak, a készítmény veszélyesség szerinti besorolását a 2. szakasz adja meg. Az R- és H-mondatok teljes szövegét lásd a 16. szakaszban.

4. szakasz: Elsősegély-nyújtási intézkedések

4.1. Az elsősegély-nyújtási intézkedések ismertetése/általános tudnivalók: A sérültet azonnal távolítsuk el a veszély forrásától. Az elsősegélynyújtás szakszerűsége és gyorsasága nagyban csökkentheti a tünetek kialakulását és súlyosságát. Mérgezőskor vagy annak gyanújakor a munkát azonnal félbe kell szakítani.

BŐRREJUTÁS ESETÉN: Vessük le az elszennyeződött ruházatot, lábbelit, ha nem ragadt a bőrhöz. Az érintett területet mossuk bő vízzel és szappannal.

SZEMBEJUTÁS ESETÉN: Végezzünk szemöblítést folyóvízzel legalább 15 percen keresztül a szemhéjak széthúzása és a szemgolyó állandó mozgatása közben. Forduljunk szakorvoshoz!

LENYELÉS ESETÉN: Öblítsük ki a sérült szájüregét. Haladéktalanul forduljunk orvoshoz.

BELÉGZÉS ESETÉN: A sérültet távolítsuk el a veszélyforrástól, közben vigyázzunk a saját testi épségünkre. Forduljunk orvoshoz!

¹ DSD: A 67/548/EGK irányelv és módosításainak megfelelően

² CLP: Az 1272/2008/EK rendelet és módosításainak megfelelően

4.2. A legfontosabb – akut és késleltetett – tünetek és hatások:

Bőr: irritáció, bőrpír léphet fel a termék bőrrel történő érintkezésekor.

Szem: irritáció, szemvörösödés, nagymértékű könnyezés léphet fel.

Lenyelés: fájdalom, vörösödés a szájban és a torokban lehetséges.

Belégzés: Irritálhatja a torkot, mellkasi szorító érzés, köhögés, zihálás léphet fel.

4.3. A szükséges azonnali orvosi ellátás és különleges ellátás jelzése: Amennyiben mérgezési tünetek jelentkeznek, vagy mérgezés gyanúja merül fel, azonnal hívjunk orvost és mutassuk meg a termék címkéjét, ill. biztonsági adatlapját.

5. szakasz: Tűzvédelmi intézkedések

5.1. Megfelelő oltóanyag: a környezetben égő anyagok alapján kell megállapítani. A tűznek kitett tárolóedényzetet vízpermettel hűtsük.

5.2. A keverékből származó különleges veszélyek: égéskor toxikus füstök keletkezhetnek.

5.3. Javaslat a tűzoltóknak: teljes, a vegyi anyagoknak ellenálló védőruházat, védőcsizma, védőkesztyű és a környezet levegőjétől független légzőkészülék szükséges.

6. szakasz: Intézkedések véletlenszerű expozíciónál

6.1. Személyi óvintézkedések, egyéni védőeszközök és vészhelyzeti eljárások: lásd a 8. szakaszt. Terepen a szél felőli irányból közelítse meg a veszélyforrást. Jelölje ki a veszélyeztetett területet, az illetéktelen személyek a veszélyforrástól távol, a szél felőli oldalon tartózkodjanak. A megsérült edényzetet fordítsa úgy, hogy megakadályozza a további szivárgást.

6.2. Környezetvédelmi óvintézkedések: csatornába, felszíni vizekbe juttatni nem szabad. A kifolyó szennyeződést gáttal tartjuk vissza.

6.3. A területi elhatárolás és a szennyezés mentesítés módszerei és anyagai: a kiömlött anyagot homokkal, földdel kell befedni, felitatni. Az összegyűjtött hulladékot a szakszerű eltávolításig/ártalmatlanításig megfelelő, címkével ellátott zárható veszélyes hulladékgyűjtő tartályban kell tárolni.

6.4. Hivatkozás más szakaszokra: lásd még a 8. szakaszt.

7. szakasz: Kezelés és tárolás

7.1. A biztonságos kezelésre irányuló óvintézkedések: Kerülje a termékkel történő közvetlen érintkezést. Megfelelő szellőzés biztosítandó! Szűk helyen ne dolgozzunk a készítménnyel. Kerüljük el a ködképződést és annak szétterjedését.

7.2. A biztonságos tárolás feltételei, az esetleges összeférhetlenséggel együtt: a terméket száraz, hűvös, jól szellőző helyen tároljuk, jól lezárva. A helyiség padozata legyen nem áteresztő, hogy meggátolja a folyadékok környezetbe jutását.

Mindig az eredeti tároló edényzetben tároljuk. Megfelelő tárolási körülmények között minőségét három évig megőrzi.

Mennyiségi határ: a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről szóló előírásoknak megfelelően.

7.2. Meghatározott végfelhasználás (végfelhasználások): összetett folyékony műtrágya.

A felhasználók mindig olvassák el a használati útmutatót és tartsák be a biztonságos kezelésre és felhasználásra vonatkozó előírásokat, utasításokat.

8. szakasz: Az expozíció ellenőrzése/egyéni védelem

8.1. Ellenőrzési paraméterek:

Foglalkozási expozíciós határérték/ munkahelyi levegőben megengedett határérték): nincs

DNEL/Derived No Effect Level/származtatott hatásmentes szint: nincs adat.

PNEC/Predicted No Effect Concentration: az adott ökoszisztémára károsan még nem ható, becsült küszöbkoncentráció: nincs adat.

8.2. Az expozíció ellenőrzése

Műszaki intézkedések:

Biztosítsunk megfelelő szellőzést. A raktárhelyiség padozata legyen nem áteresztő hogy a kiömlő, folyadékok környezetbe jutását.

Higiéniiai intézkedések: Ne együnk, ne dohányozzuk, ne igyunk ott, ahol a termék tárolása, kezelése történik. Óvatos munkával kerülni kell a szer kifolyását, a tömény szer szembe, bőrre jutását, belégzését, esetleges lenyelését. Munka közben többszöri kézmosás, a munka végeztével alapos tisztálkodás, zuhanyozás, alsó- és felsőruha váltása szükséges.

Személyi védőfelszerelések

Légutak védelme: nem szükséges.

Kézvédelem: védőkesztyű.

Szemvédelem: védőszemüveg. A szemmosópohár legyen könnyen elérhető helyen.

Bőrvédelem: védőruha, védőkalap, védőlábbeli.

9. szakasz: Fizikai és kémiai tulajdonságok

Halmazállapot:	folyékony
Szín:	barna
Szag:	édes illat
Oxidáló tulajdonság:	nem oxidáló az uniós kritériumok szerint
Vízoldékonyság:	korlátlan, vízzel minden arányban elegyedik
Viszkozitás:	nincs adat
Forráspont:	kb. 100°C
Relatív sűrűség:	1,20±0,10
pH-érték:	6,0 – 7,0
Párolgási sebesség:	elhanyagolható
Olvadáspont:	nincs adat
Gyúlékonyság:	nincs adat
Lobbanáspont:	nincs adat
Öngyulladás hőmérséklet:	nincs adat
Gőznyomás:	nincs adat
Megoszlási hányados:	nincs adat
VOC:	nincs adat

10. szakasz: Stabilitás és reakciókészség

10.1. Reakciókészség: nem jellemző. Közös körülmények (normál hőmérséklet- és nyomásviszonyok) között a készítmény stabil.

10.2. Kémiai stabilitás: normál körülmények között stabil.

10.3. A veszélyes reakciók lehetősége: nem történik közönséges, normál körülmények között.

10.4. Kerülendő körülmények: hő.

10.5. Kerülendő anyagok: bázisok.

10.6. Veszélyes bomlástermékek: hőbomlása során toxikus füstök keletkezhetnek.

11. szakasz: Toxikológiai adatok

11.1. A termék toxicitása:

A keverékekre alkalmazható számítási módszerrel számolt, mely figyelembe veszi az összetevők mennyiségét és az egészséget veszélyeztető tulajdonságait.

Akut toxicitás: lenyelve ártalmatlan (számolt).

Irritáció (szem, inhalációs, dermális): szem- és bőrizgató hatású izgatja a légutakat (számolt).

11.2. A termékkel történő expozíció hatása, tünetek:

Bőr: az érintkezés helyen, irritáció, vörösödés léphet fel.

Szem: irritálja a szemet, bő könnyezés, szemvörösödés jelentkezhet.

Lenyelés: fájdalom, irritáció a torokban és a szájban. Hányinger, hányás és gyomorfájdalom előfordulhat.

Belégzés: irritáció a torokban mellkasi szorító érzéssel jelentkezhet. Köhögést, zihálást okozhat.

12. szakasz: Ökológiai információk

- 12.1. Toxicitás:** célzott vizsgálatok nem elérhető.
- 12.2. Stabilitás és lebonthatóság:** biológiailag nem lebontható.
- 12.3. Biakkumulációs potenciál:** bioakkumulációs potenciállal kell számolni.
- 12.4. Mobilitás a talajban:** a talajhoz jól kötődik.
- 12.5. PBT, vPvB értékelés:** nem tekinthető PBT anyagnak.
- 12.6. Egyéb káros hatás:** nagyon mérgező a vízi élőlényekre, és a talajlakó szervezetekre.

Tilos a készítményt, fel nem használt maradékát, azzal szennyezett csomagolóburkolatát folyókba, állóvizekbe, vízfolyásokba, tározókba juttatni. Bioszféra rezervátumokban, fokozottan védett területeken felhasználásuk tilos! Természetvédelmi területeken, nemzeti parkokban és tájvédelmi körzetekben kizárólag az illetékes természetvédelmi kezelő előzetes hozzájárulásával juttatható ki. A vízi szervezetek védelme és a vízminőség biztosítása érdekében tilos a készítményt az álló-és folyóvizek partjától számított 50 m-es távolságon belül tárolni és kijuttatni.

13. szakasz: Ártalmatlanítási útmutató

Maradékának, csomagolóanyagának ártalmatlanítása a helyi előírásoknak megfelelően történjen, a maradékainak, hulladékainak kezelésére a 98/2001. (VI.15.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók. Hulladékának besorolása a 16/2001. (VII.18.) KöM. rendelet alapján:

Hulladékkulcs (EWC-kód): 02 01 08* veszélyes anyagokat tartalmazó mezőgazdasági vegyi hulladékok

A csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységet a 442/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet szabályozza. Az üres csomagolóanyag ártalmatlanítható vagy tisztítás után újrahasznosítható.

Újrahasznosítás: szétteríthető a talajon, ami hasznos a mezőgazdaságnak, illetve ökológiai előnyökkel jár.

14. szakasz: Szállítási információk

A készítmény a veszélyes áruk nemzetközi szállítását szabályozó egyezmények szerint (ADR/RID, IMDG, ICAO) **veszélyes áru**.

	ADR/RID	IMDG
UN szám	3082	3082
Osztály	9	9
Osztályozási kód, bárca	9, M6	
Csomagolási csoport	III	III
Környezeti veszély	IGEN	tengerszennyező
Az áru megnevezése: KÖRNYEZETRE VESZÉLYES FOLYÉKONY ANYAG, M.N.N. (cink-ammónium acetát)		

15. szakasz: Szabályozási információk

A keverékkel kapcsolatos biztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi előírások/jogszabályok

Vonatkozó magyar joganyagok

36/2006. (V.18.) FVM rendelet a termésmnövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról és a rendelet módosításai

Munkavédelem: a 2007. évi LXXXII. törvénnyel, a 2004. évi XI. törvénnyel és az 1997. évi CII. törvénnyel módosított 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről.

Kémiai biztonság: 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról és módosításai; A veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet és módosításai.

Hulladék: a 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékokról, valamint 98/2001. (VI.15.) és a 442/2012. (XII. 29.) Kormányrendeletek és a 16/2001. (VII.18.) KöM rendelet. 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet a hulladékok jegyzékéről.

Tűzvédelem: az 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról; a 28/2011. (IX.9.) BM rendelet.

Vonatkozó közösségi joganyagok

Az Európai Parlament és Tanács 2003/2003/EK rendelete a műtrágyákról és a rendelet módosításai

REACH rendelet (1907/2006/EK) és módosításai (987/2008/EK, 134/2009/EK, 552/2009/EK, 453/2010/EU);

DSD és DPD irányelvek: 67/548/EGK és 1999/45/EK és módosításai

CLP-rendelet (1272/2008/EK) és módosításai

Az Európai Parlament és Tanács 2012/18/EU irányelve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről

Kémiai biztonsági értékelés: kémiai biztonsági értékelés nem készült.

16. szakasz: Egyéb információk

A biztonsági adatlap nem arra szolgál, hogy a termék bizonyos tulajdonságait garantálja, nem helyettesíti a termékspecifikációt.

A biztonsági adatlapban foglalt információk, adatok és ajánlások ismereteink és tájékozottságunk legjaván alapszanak és azokat a kiadás időpontjában pontosnak, helytállóknak ismerjük, és arra szolgálunk, hogy a termék biztonságos felhasználását segítse.

A terméket tárolni, kezelni és felhasználni kizárólag a használati utasításban leírtaknak megfelelően lehet. Minden egyéb célú felhasználásból eredő kockázatért a felhasználó felel.

A felhasználó felelőssége, hogy megtegyen minden szükséges óvintézkedést a készítmény használatakor. Az adatlap nem jelenti bármilyen jogi kötelezettség vagy felelősség vállalását a bármilyen körülmények között történő használatból, illetve helytelen használatból adódó következményekért, hiszen a felhasználás körülményei (kezelés, alkalmazás, tárolás, ártalmatlanítás, stb.) hatáskörünkön kívül esnek.

A biztonsági adatlap 3. szakaszában szereplő R-és H-mondatok:

- R 22 Lenyelve ártalmas
- R 36/38 Szem- és bőrizgató hatású
- R 36/37/38 Szem- és bőrizgató hatású, izgatja a légutakat
- R 41 Súlyos szemkárosodást okozhat
- R 50/53 Nagyon mérgező a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
- H302 Lenyelve ártalmas.
- H315 Bőrirritáló hatású.
- H318 Súlyos szemkárosodást okoz.
- H319 Súlyos szemirritációt okoz.
- H335 Légúti irritációt okozhat.
- H410 Nagyon mérgező a vízi élővilágra és hosszantartó károsodást okoz.

Veszélyességi osztályok rövidítései: *a rövidítések utáni számok az osztályon belüli kategóriát jelentik, a nagyobb számok kisebb veszélyt jelentenek:* Acute Tox.: akut toxicitás; Skin Irrit.: bőrirritáció; Eye Irrit.: szemirritáció; Eye Dam.: szemkárosító hatás; STOT SE: célszervi toxicitás, egyszeri expozícióval; Aquatic Chronic: a vízi környezetre veszélyes, krónikus veszélyt jelent.

Adatlaptörténet: a biztonsági adatlap 2.0 HU számú verziója a gyártó által 2013. április 8-án kiadott biztonsági adatlap felhasználásával készült 2013. október 8-án, célja a 453/2010/EU rendeletnek való megfelelés.